

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.09.2004
KOM(2004)608 galutinis

ŽALIOJI KNYGA

Viešieji pirkimai gynybos srityje

(pateiktas Komisijos)

ŽALIOJI KNYGA
VIEŠIEJI PIRKIMAI GYNYBOS SRITYJE

TURINYS

IŽANGA.....	4
I. PRIEŽASTYS IMTIS VEIKSMŲ GYNYBOS SRITIES VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SRITYJE	4
1. Fragmentinės gynybos srities rinkos.....	5
2. Gynybos srities rinkų ypatumai	5
2.1 Dominuojantis valstybių vaidmuo	5
2.2 Būtinybė užtikrinti tiekimo saugumą ir slaptumą	5
2.3 Ginkluotės įsigijimo programos sudėtingumas.....	6
3. Dabartinio teisinio reglamentavimo trūkumai	6
3.1 Leidžiančios nukrypti Bendrijos nuostatos	6
3.2 Skirtingi valstybių įstatymai	8
3.3 Specifinės bendrai vykdomų programų tvarkos.....	8
II. VEIKSMŲ EUROPOS LYGIU APIBRĖŽIMAS – GAIRĖS SVARSTYMAMS	9
1. Esamo Bendrijos teisinio reglamentavimo išaiškinimas.....	9
2. Bendrijos teisinės sistemos papildymas specialiomis priemonėmis	10
2.1 Tikslai.....	10
2.2 Turinys	10
KONSULTACIJOS POBŪDIS.....	12

IŽANGA

Ši Žalioji knyga yra vienas iš Europos Komisijos veiksmų, paskelbtų jos Komunikate „Europos Sąjungos politikos dėl gynybos įrangos kūrimo link“, priimtame 2004 m. kovo 11 d.¹ Šiais veiksmais Europos Komisija siekia padėti palaipsniui sukurti skaidresnę ir atviresnę tarp valstybių narių Europos gynybos įrangos rinką („*European Defence Equipment Market*“, EDEM), kuri, išlaikant šio sektoriaus ypatumus, taptų ekonomiškai veiksmingesnė.

Žingsniai link tikros Europos rinkos ypač svarbūs siekiant padidinti Europos pramonės konkurencingumą, užtikrinti geresnį gynybos išteklių paskirstymą ir remti Sąjungos karinių pajėgumų vystymą vykdant Europos saugumo ir gynybos politiką (ESGP).

Isteigus Europos gynybos agentūrą, veikiančią gynybos pajėgumų, mokslinių tyrimų, įsigijimų ir ginklavimo srityse, tapo dar svarbiau sukurti tokią rinką.

Siekiant sukurti EDEM, reikėtų įgyvendinti eilę papildomų iniciatyvų, tarp jų – sukurti tinkamą reguliavimo sistemą gynybos įrangos viešiesiems pirkimams. Gynybos srities rinkų, kurios dabar yra fragmentinės nacionaliniu lygiu, atidarymas padidintų šio sektoriaus Europos įmonių, įskaitant mažas ir vidutines įmones, prekybos galimybes, prisidėtų prie jų augimo ir stiprintų jų konkurencingumą.

Šios Žaliosios knygos tikslas – laikantis subsidarumo principo, išvystyti šioje srityje jau pradėtas diskusijas². Atsižvelgdama į tai, Europos Komisija sukūrė dvi darbo grupes, sudarytas iš valstybių narių ir Europos pramonės atstovų, kad šios prisidėtų prie Žaliosios knygos rengimo.

Pirmojoje Žaliosios knygos dalyje išskiriamos priežastys imtis konkrečių veiksmų, aprašant dabartinę viešųjų pirkimų gynybos srityje rinkų padėtį, jų įvairius ypatumus ir dabartinę teisinio reguliavimo sistemą. Remiantis šia situacijos analize, antrojoje dalyje svarstomos galimos veikimo kryptys.

I. PRIEŽASTYS IMTIS VEIKSMŲ GYNYBOS SRITIES VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SRITYJE

Valstybių narių gynybos išlaidos sudaro didelę valstybės išlaidų dalį – apie 160 milijardų eurų 25 valstybėse narėse, iš kurių 1/5 yra skiriama karinės įrangos pirkimui (įsigijimams, taip pat moksliniams tyrimams ir vystymui)³.

Dabartinėms viešųjų pirkimų gynybos srityje rinkoms yra būdinga fragmentacija nacionaliniu lygiu (1 punktas), tam tikri ypatumai, kurie juos išskiria iš kitų viešųjų pirkimų (2 punktas), ir sudėtingas teisinis reglamentavimas (3 punktas).

¹ KOM(2003) 113 galutinis.

² Tarybos ginklavimo politikos grupės (POLARM), Vakarų Europos ginklavimo grupės (GAEO), *Agency Establishment Team*, atsakingos už Europos gynybos agentūros įsteigimą, darbai.

³ Šaltiniai: NATO (Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacija) ir SIPRI (*Stockholm International Peace Research Institute*), 2002 m.

1. FRAGMENTINĖS GYNYBOS SRITIES RINKOS

Nors valstybių narių gynybos išlaidos, paėmus kartu, yra didelės, jos yra išskaidytos į nacionalines rinkas. Šiuo metu tai yra pagrindinė valstybių narių, turinčių gynybos pramonę, problema. Sumažinus biudžeto asignavimus ir pertvarkius karines pajėgas, nacionalinių rinkų, tarp jų ir didžiųjų valstybių, dydžio jau nebepakanka siekiant tokių gamybos apimčių, kurios padengtų dideles ginkluotės mokslinių tyrimų ir vystymo išlaidas. Ši situacija, kartu su fragmentinėmis išlaidomis moksliniams tyrimams ir vystymui Europoje didina našta mokesčių mokėtojams ir silpnina Europos gynybos pramonės konkurencingumą bei jos gebėjimą tenkinti ESGP reikalavimus. Turint omenyje, kad technologijos tampa dvejojo pobūdžio (karinio ir civilinio), nukenčia ir bendras Europos pramonės konkurencingumas.

Per pastarąjį dešimtmetį buvo padaryta pažanga, ypač dėl to, kad buvo sustiprintas Europos bendradarbiavimas ginklavimosi srityje ir įvykdytas pirminis nacionalinių rinkų atvėrimas konkurencijai Europos lygiu. Vis dėlto šios pastangos nebuvo labai vaisingos ir nesudarė sąlygų sukurti bendrą Europos gynybos rinką. Bendrai vykdomose programose dar labai dažnai taikomas investicijų atsipirkimo principas, dėl kurio viena kitai atsiveria tik programų dalyvių rinkos, o darbai paskirstomi tik pagal nacionalinius pramonės politikos kriterijus. Šalims vykdant nacionalinius viešuosius pirkimus, sutarčių dalis, kuri skiriama taikant konkurencijos procedūras, yra vis dar maža. Kad ir kokios procedūros yra taikomos, nacionaliniams tiekėjams skiriama nepalyginti didesnė sutarčių dalis.

2. GYNYBOS SRITIES RINKŲ YPATUMAI

Gynybos rinkų ypatumai egzistuoja dėl paties karinės įrangos ir su ja susijusių paslaugų pobūdžio. Šie ypatumai yra ne tik ekonominiai ir technologiniai, jie taip pat susiję su kiekvienos valstybės narės saugumo ir gynybos politika⁴. Taigi gynybos pramonės įmonės yra strateginio pobūdžio ir palaiko ypatingus santykius su valstybėmis.

2.1 Dominuojantis valstybių vaidmuo

Dėl privatizavimo procesų ir pastangų optimizuoti viešųjų pirkimų politiką valstybių vaidmuo pastaraisiais metais sumažėjo, bet vis dar yra dominuojantis. Kaip vieninteliai klientai, valstybės reguliuoja produktų paklausą pagal savo karinius poreikius, susijusius su jų strateginiais tikslais, ir taip nustato rinkos dydį. Kiekviena šalis įvairiais mastais prisideda prie mokslinių tyrimų ir vystymo finansavimo, tokiu būdu darydama įtaką technologijų išmanymui ir ilgalaikiai pramonės konkurencijai. Valstybės kontroliuoja ginklų prekybą per iš pramonės įmonių reikalaujamas eksporto licencijas, įskaitant tas, kuriomis leidžiama tiekti karinę įrangą Sąjungoje, ir per leidimų teikti paraiškas konkursuose išdavimą. Nors ir mažesniu mastu, valstybės taip pat kontroliuoja industrijos restruktūrizaciją, net akcininkų lygiu.

2.2 Būtinybė užtikrinti tiekimo saugumą ir slaptumą

Gynybos esmė reikalauja, kad tiekimo šaltinių saugumas būtų užtikrintas per visą ginkluotės programų vykdymo laikotarpį: nuo tada, kai karinė įranga suprojektuojama iki jos tarnavimo pabaigos tiek taikos, tiek karo metu. Taigi valstybės gali laikyti reikalingu specialių tiekimo saugumo garantijų nustatymą. Grynai nacionalinių gynybos pramonės pajėgumų išlaikymas

⁴ Žr. Tarybos POLARM grupės dokumentą, pridėtą prie 1997 m. gruodžio 4 d. komunikato KOM(1997) 583.

gali atrodyti kaip patikimas būdas turėti galimybę ginti strateginius interesus ir reaguoti į nenumatytas situacijas (karinės operacijos).

Gynybos esmė taip pat gali reikalauti iš valstybių turėti karinės įrangos, užtikrinančios karinėse operacijose dalyvaujančių pajėgų technologinį pranašumą. Šis pranašumas ypač priklauso nuo programų ir jų techninių specifikacijų slaptumo. Pareiga saugoti šią slaptą informaciją reiškia, kad įmonės savo šalyje turi turėti specialius įgaliojimus, kurie reikalingi pagal gynybos paslapčių saugojimo taisykles.

2.3 Ginkluotės įsigijimo programos sudėtingumas

Ginkluotės vystymo programos yra sudėtingos. Kadangi jų gamybos apimtis yra ribota ir yra didelė prekybos nesėkmės rizika, reikalinga valstybių parama. Įrangą dažniausiai sudaro naujos sistemos, kurios apima ir karines, ir civilines technologijas. Jų naudojimo trukmė ilga: laikotarpis nuo atsiradusio poreikio naudotis iki sistemos veikimo pabaigos gali būti net 50 metų. Per visą šį laikotarpį turi būti užtikrintas kokybės ir kainos santykis bei rizikos valdymas. Dėl to, kol sistema veikia, valstybės privalo turėti prieigą prie atitinkamų pramonės pajėgumų ir technologijų ir palaikyti ilgalaikius bei patikimus santykius su tiekėjais.

Beje, įsigyjant standartinę parduodamą⁵ karinę įrangą, perkančioji šalis turi teisę reikalauti investicijų grąžinimo, galinčio viršyti 100% sutarties vertės. Šis grąžinimas gali būti tiesioginis: per šalies įmonių užsakymus ar perduodant praktinę patirtį ir technologijas, susijusias su pirmine sutartimi. Jis gali būti ir netiesioginis, susijęs su kitais pramonės sektoriais, kurie į minėtą sutartį neįtraukti, netgi nekariniais.

3. DABARTINIO TEISINIO REGLAMENTAVIMO TRŪKUMAI

3.1 Leidžiančios nukrypti Bendrijos nuostatos

Gynybos sektoriaus savitumas nuo pat Bendrijos įsteigimo pripažįstamas per EB steigimo sutarties 296 straipsnyje įtvirtintas leidžiančias nukrypti nuostatas. Pagal šio straipsnio 1 dalį:

„a) jokia valstybė narė neprivalo teikti informacijos, kurios atskleidimą ji laiko prieštaraujančiu gyvybiniais savo saugumo interesams;

b) kiekviena valstybė narė gali imtis priemonių, kurias mano esant būtinas apsaugoti gyvybiniais savo saugumo interesams, susijusiems su ginklų, amunicijos ir karinės paskirties medžiagų gamyba ar prekyba; šios priemonės neturi kenkti gaminiui, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams, konkurencijos bendrojoje rinkoje sąlygoms⁶“.

Atsižvelgiant į jo bendrą pobūdį, šį straipsnį galima taikyti ir viešiesiems pirkimams.

Kaip neseniai išaiškinta Direktyvos 2004/18/EB 10 straipsnyje, laikantis EB steigimo sutarties 296 straipsnio, Bendrijos taisyklės dėl viešųjų pirkimų taikomos ir atitinkamų institucijų gynybos srityje organizuojamiems pirkimams. Todėl Bendrijos taisyklės iš esmės yra taikytinos gynybos sektoriuje, bet valstybės narės turi galimybę nuo jų nukrypti tam tikrais

⁵ Pagaminta, standartinė, prekybai skirta įranga.

⁶ Pagal šio straipsnio 2 dalį 1958 m. Komisija patvirtino sąrašą produktų, kuriems taikomos 1 dalies nuostatos.

EB steigimo sutartyje numatytais atvejais ir sąlygomis. Šiaip ar taip, EB steigimo sutarties 296 straipsnyje įtvirtinta leidžianti nukrypti nuostata negalioja civilinėms prekėms ar toms prekėms, kurios neskirtos konkrečiai kariniams tikslams, net jeigu jas įsigyja valstybių gynybos ministerijos.

Teismo jurisprudencijoje yra griežtai apibrėžtos šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo sąlygos; joje nurodoma, kad⁷ :

- ji nėra visuotinė ir automatiška išlyga, kiekvienas jos taikymo atvejis turi būti pagrįstas. Taigi valstybės turi teisę laikyti slapta informaciją, kuri galėtų pakenkti jų saugumui, ir gali būti atleistos nuo vidaus rinkos taisyklių, susijusių su ginklų prekyba, taikymo. Sudarydamos kiekvieną sutartį jos turi įvertinti, ar jai gali būti taikoma leidžianti nukrypti nuostata;
- valstybių nacionalinių nukrypstančių priemonių naudojimas pateisinamas tik tuomet, kai tai yra reikalinga gyvybiniais saugumo interesams apginti;
- įrodinėjimo našta tenka valstybei narei, kuri nori pasinaudoti nukrypstančiomis priemonėmis;
- jei reikia, tie įrodymai turi būti pateikti nacionaliniams teismams arba prireikus – Teisingumo Teismui, į kurį Komisija gali kreiptis vykdydama savo, kaip sutarties sergėtojos, funkciją.

Taigi pagal bendrą taisyklę valstybės narės gali nukrypti nuo EB sutarties ir direktyvų nuostatų, tačiau tik labai tiksliai apibrėžtomis sąlygomis. Vis dėlto iškyla nemažai šios taisyklės taikymo sunkumų:

- kadangi šios nukrypti leidžiančios nuostatos nėra tiksliai išaiškintos, viešųjų pirkimų srities praktikoje išplito beveik sistemingas naudojimas jomis. Nepaisant Teismo aiškinimų, iš negausių publikacijų *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* galima spėti, kad kai kurios valstybės narės mano galinčios automatiškai naudotis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis;
- kadangi gyvybinių interesų sąvoka nėra apibrėžta nei Bendrijos teisėje, nei Teismo jurisprudencijoje, praktikoje valstybės pasilieka plačią diskreciją priimant sprendimą, kurios sutartys galėtų joms pakenkti;
- 1958 metų sąrašas⁸ nėra tinkamas šaltinis, siekiant nustatyti EB steigimo sutarties 296 straipsnio taikymo ribas, nes nė karto nebuvo nei paskelbtas oficialiai, nei vėliau persvarstytas.

Taigi reikia pripažinti, kad viešieji pirkimai gynybos srityje pagrinde reguliuojami tik šalių įstatymais.

⁷ Tarp kitų: sprendimas Johnston byloje, byla 222/84, sprendimas byloje *Komisija prieš Ispaniją*, byla C-414/97. Pastarasis, nors priimtas dėl PVM, yra taikomas ir viešųjų pirkimų srityje.

⁸ Žr. 6 išnašą.

3.2 Skirtingi valstybių įstatymai

Daugumos šalių įstatymai numato išimtis viešiesiems pirkimams gynybos srityje iš bendrųjų viešųjų pirkimų taisyklių taikymo, kurių skaidrumo lygiai skiriasi. Todėl kitų šalių tiekėjams gali iškilti sunkumų.

- **Konkursai viešai** skelbiami (jei iš viso skelbiami) specialiuose šalių biuleteniuose, kurių turinys, periodiškumas ir platinimo būdas kiekvienoje valstybėje skiriasi.
- Kiekvienos šalies įstatymuose yra numatyta daug ir įvairių atvejų, kada šie konkursai **nėra skelbiami viešai**.
- **Techninės specifikacijos** dažnai yra labai išsamios ir nustatomos pagal skirtingus standartus.
- Prie tiekėjų **atrankos kriterijų** kai kuriose valstybėse priskiriama galimybė suteikti pramonines kompensacijas, o daugumoje valstybių – užtikrinti tiekimo slaptumą ir saugumą, kurie vis dar nėra aiškiai apibrėžti ir kuriems keliama skirtingi reikalavimai, kartais susiję su prekių kilme arba tiekėjų pilietybe.
- **Konkuruojama** paprastai per derybų procedūras, kurios nėra vienodai apibrėžtos, konkrečiai – derybų trukmės ir galimybių pakeisti sutarties objektą atžvilgiu.
- Sutartys **skiriamos** visų pirma remiantis finansiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi. Tačiau ir šiame etape kai kurios valstybės atsižvelgia į tiekimo saugumą ir pramonines kompensacijas.

Šios kliūtys paskatino kai kurias valstybes nares per Vakarų Europos ginklavimosi grupės (VEGG) tarpvyriausybinių politinių sutartį⁹ suderinti šalių nacionalinių biuletenių turinį bei jų leidimo būdus ir nustatyti atviresnes dalyvavimo viešajame konkurse taisykles. Šios sistemos, nors ir sukurtos remiantis tinkamais principais, rezultatai ir skaidrumo, ir konkurencingumo atžvilgiu yra labai riboti, kadangi ji nėra teisiškai privaloma.

3.3 Specifinės bendrai vykdomų programų tvarkos

Pirkimams, susijusiems su bendrai vykdomomis ginklavimosi programomis, yra taikomi ne tik šalių įstatymai, bet ir tarpvyriausybiniuose sutartyse numatytos *ad hoc* taisyklės¹⁰. Paprastai dėl didelių dalyvaujančių šalių investicijų yra taikomas investicijų į pramonę tinkamo atsipirkimo principas, kuriuo remiamasi skiriant sutartis.

Siekiant sumažinti dėl šios praktikos padidėjusias išlaidas, 1996 m. buvo įkurta tarptautinė agentūra OCCAR¹¹. 2000 m. jai buvo suteiktas juridinio asmens statusas. Šios agentūros sutartinės taisyklės labiau paremtos konkurencijos principais – jose numatoma atsipirkimo sistemą pakeisti bendro atsipirkimo programa, kurią būtų galima vykdyti keletą metų ir

⁹ 16 narių, iš jų 14 Sąjungos valstybių nari (BE, DK, DE, EL, ES, FR, IT, LU, NL, PT, UK, AT, FI, SE), 1990 m. priėmė ir 1999 m. atnaujino pagrindines konkurencijos taisykles.

¹⁰ Šios sutartys perėjo per *ad hoc* arba NATO agentūras, minėtose programose veikiančias valstybių vardu.

¹¹ Jungtinei bendradarbiavimo ginklavimosi srityje organizacijai, kuri tam tikromis sąlygomis yra atvira visoms valstybėms narėms, šiuo metu priklauso tik penkios valstybės (DE, BE, FR, IT, UK).

daugeliui programų. Šios sistemos sėkmingumas vis dėlto priklausys nuo naujų programų, kurioms vadovautų OCCAR, skaičiaus.

Kadangi šios pastangos nedavė patenkinamų rezultatų, Europos Sąjungos valstybės narės neseniai įkūrė Tarybai pavaldžią, ES institucinei sistemai priklausančią, Europos gynybos agentūrą, kuri, tardamasi su Komisija, turės padėti sukurti konkurencingą Europos gynybos rinką¹².

II. VEIKSMŲ EUROPOS LYGIU APIBRĖŽIMAS – GAIRĖS SVARSTYMAMS

Aukščiau atlikta viešųjų pirkimų gynybos srityje analizė rodo, kad daugybė kliūčių riboja Europos pramonės įmonių prekybą valstybių narių gynybos rinkose ir kartu jų galimybes augti.

Taigi Komisija siūlo pratęsti diskusijas dėl to, ar Bendrijai reikėtų imtis veiksmų gynybos srities viešųjų pirkimų srityje. Taigi dabartiniame svarstymų etape Komisija išskyrė dvi galimas priemones: pirma, apsiriboti esamo teisinio reglamentavimo aiškinimu (1 punktas), antra, gynybos srityje sukurti specialias šio sektoriaus ypatumams pritaikytas taisykles (2 punktas).

Šios priemonės neužkirs kelio papildomiems valstybių narių veiksams atitinkamose srityse. Jos ir negalėtų duoti išsamių atsakymų dėl visų su gynybos srities rinkomis susijusių ypatumų, ypač dėl tiekimo saugumo, kurio sąvoka turėtų keistis atsižvelgiant į didėjančią šalių saugumo interesų susiliejimą vykdant Europos užsienio, saugumo ir gynybos politiką. Toliau sėkmingai ieškant bendrų sprendimų šioje srityje būtų galima palengvinti Bendrijos priemonių taikymą. Taip pat šios priemonės taptų naudingu įrankiu siekiant sėkmingo valstybių narių bendradarbiavimo.

1. ESAMO BENDRIJOS TEISINIO REGLAMENTAVIMO IŠAIŠKINIMAS

Esamas teisinis reglamentavimas galėtų būti išaiškintas ne teisinėmis priemonėmis, tokiomis kaip aiškinamasis Komisijos komunikatas. Šios priemonės tikslas būtų išaiškinti esamus Bendrijos teisės aktus, kad atitinkamoms institucijoms būtų paprasčiau juos taikyti, o suinteresuotiems operatoriams – lengviau suprasti. Komisijos komunikatas galėtų būti priimtas per gana trumpą laiką. Pagal savo pobūdį jis galėtų būti skirtas tik patvirtinti jau galiojančias teisės normas.

Komisija papildomai paaiškintų Teismo nustatytus principus dėl EB steigimo sutarties 296 straipsnio aiškinimo ir ypač jų taikymą viešiesiems pirkimams, kad praktiškai būtų lengviau atskirti, kurioms sutartims išimtys galioja, o kurioms – ne. Pastarosioms toliau būtų taikomos bendrosios taisyklės – direktyvos dėl viešųjų pirkimų.

Komunikatas nebūtų teisiškai privalomas, tačiau jame būtų aiškinami privalomi principai ir taisyklės. Todėl Komisija būtų priversta, vykdydama savo, kaip sutarties sergėtojos, funkcijas laikytis šio išaiškinimo. Komisija taip pat turėtų atsakyti už visas praktines pasekmes dėl tokio dabartinio teisinio reglamentavimo išaiškinimo.

¹² 2004 m. liepos 12 d. Tarybos patvirtinti bendri veiksmai dėl Europos gynybos agentūros (EDA) įkūrimo.

Klausimai

1. Ar manote, kad naudinga/reikalinga/užtenka čia apibūdintais būdais išaiškinti esamą teisinį reglamentavimą?
2. Ar yra kitų Bendrijos taisyklių aspektų, kuriuos vertėtų išaiškinti?

2. BENDRIJOS TEISINĖS SISTEMOS PAPILDYMAS SPECIALIOMIS PRIEMONĖMIS

2.1 Tikslai

Bendrijos teisės sistema gali būti papildyta naujomis specialiomis teisinėmis priemonėmis, skirtomis viešiesiems pirkimams gynybos srityje (technika, paslaugos ir darbai), tokiomis kaip sutarčių skyrimo procedūras koordinuojanti direktyva¹³. Ši direktyva nustatytų specialias taisykles, taikytinas sutartims, kurios patenka į EB steigimo sutarties 296 straipsnio *ratione materiae*, bet kurioms leidžiančių nukrypti nuostatų taikymas nėra pagrįstas (Teismo jurisprudencijoje nustatytos sąlygos). Ji būtų taikoma viešiesiems pirkimams gynybos srityje, kurie dabar patenka į esamų direktyvų reguliavimo sritį, bet joje būtų numatytos taisyklės, kurios labiau atitiktų šios srities specifiką.

Būtų siekiama trijų pagrindinių tikslų:

- didesnio teisinio aiškumo, kuris leistų geriau išskirti sutarčių kategorijas: a) kurioms taikomos direktyvos; b) kurioms taikoma naujoji direktyva; ir c) kurioms netaikomi jokie Bendrijos teisės aktai,
- platesnės informacijos apie viešųjų pirkimų sutartis sklaidos Bendrijoje ir dėl šios priežasties atviresnių rinkų, kurios leistų Europos gynybos pramonės įmonėms lygiomis teisėmis dalyvauti viešuosiuose konkursuose visose valstybėse narėse;
- reikiamo lankstumo, reikalingo suteikiant sutartis, užtikrinimo; to reikėtų siekti sukuriant taisyklių, atitinkančių svarstomų sutarčių specifiką, sąvadą.

Tokia priemonė taip pat praverstų kaip informacijos priemonė, jei valstybė narė nuspręstų nesinaudoti EB steigimo sutarties 296 straipsnio išimtimi, nors turėtų tokią teisę.

2.2 Turinys

- **Taikymo sritį** būtų galima nustatyti pagal bendrą karo technikos kategorijos apibrėžimą ir/arba pagal tą karo techniką, kuri yra sąraše. Tai galėtų būti 1958 m. arba tikslesnis ir atnaujintas sąrašas, toks kaip Ginklų eksporto taisyklių kodeksas¹⁴.
- Pagal kitiems sektoriams skirtų direktyvų modelį būtų įtvirtinta nuostata, kad ši direktyva neatima galimybės taikyti EB steigimo sutarties 296 straipsnį laikantis Teismo nustatytų

¹³ Būtų kalbama apie analogiškus veiksmus, kurie jau buvo įteisinti 1990 m. specialia direktyva, kad būtų atsižvelgiama į vandens, energijos ir transporto sektorių ypatumus (priimta 93/38 ir pakeista 2004/17/EB 2004 m. kovo 31 d. direktyva).

¹⁴ Pridėta prie 1998 m. birželio 5 d. Tarybos deklaracijos (8675/2/98, BUSP), sukuriančios ginklų eksporto politikos skaidrumo mechanizmą.

sąlygų. Be to, ji išskirtų atvejus, kai šio straipsnio **taikymo** sąlygos yra aiškiai ir akivaizdžiai tenkinamos (pavyzdžiui, branduoliniai įrengimai).

- **Atsakingos institucijos** būtų krašto apsaugos ministerijos ir jų vardu veikiančios agentūros, taip pat kitos karo techniką perkančios ministerijos. Direktyvos taikymas kitoms organizacijoms, tokioms kaip Gynybos agentūra, dar turėtų būti patikslintas.
- Ši direktyva nepanaikintų išimčių, suteiktų valstybėms narėms pagal **PPO** sutartis, tokias kaip Viešųjų pirkimų sutartį.
- Šios **procedūros** turėtų užtikrinti skaidrumo ir nediskriminavimo principų laikymąsi, atsižvelgiant į šių pirkimų specifiką. Paprastai galėtų būti reikalaujama visuotinai taikyti derybų procedūrą, iš anksto paskelbus pranešimą apie pirkimus. Derybų procedūrą taikyti be viešo paskelbimo galėtų būti numatyta tam tikrais atvejais, remiantis jau esančiose direktyvose numatytais išimtimis ir, prireikus, kitais su šalių įstatymais susijusiais atvejais.
- **Skelbimas** galėtų būti vykdomas per centralizuotą Bendrijos sistemą, naudojant harmonizuotą informacijos biuletinį. Pirkimo objektas galėtų būti apibrėžtas techninių galimybių terminais, kad būtų išvengta galimos tiekėjų diskriminacijos.
- Nustatyti **atrankos kriterijai** turėtų užtikrinti įmonių nediskriminavimą ir vienodą jų vertinimą. Turėtų būti atsižvelgta į viešųjų pirkimų gynybos sutarčių ypatybes: tiekimo slaptumą ir saugumą ir pan. Taip pat reikėtų atsižvelgti į įgaliojimus, kurie reikalingi pagal gynybos paslapčių saugojimo taisykles.
- Sutartis būtų **skiriama** remiantis nustatytais kriterijais. Kartu būtų diskutuojama dėl palaipsnio tam tikrų praktikų, pvz., tiesioginių bei netiesioginių kompensacijų, panaikinimo.

Klausimai

3. Ar esamų direktyvų normos jums atrodo pritaikytos/nepritaikytos viešųjų pirkimų gynybos srityje sutarčių ypatumams? Patikslinkite, kodėl?
4. Ar specifinė direktyva būtų naudinga/reikalinga priemonė Europos gynybos įrangos rinkai sukurti ir Europos saugumo pramoninei bei technologinei bazei sustiprinti?
5. Ką manote dėl šios galimos direktyvos taikymo kitų organizacijų, tokių kaip Europos gynybos agentūra, viešiesiems pirkimams?
6. Procedūros: Ar derybų procedūra su išankstiniu viešu skelbimu yra, jūsų manymu, pritaikyta viešųjų pirkimų gynybos srityje ypatumams? Kokiais atvejais turėtų būti galima derybų procedūra be viešo skelbimo?
7. Taikymo sritis: Koks būdas būtų tinkamiausias taikymo sričiai nustatyti? Jei bendras apibrėžimas, tai koks? Jei naujas sąrašas, tai koks? Gal kombinuotas apibrėžimo ir sąrašo naudojimas?
8. Išimtys: Ar įrengimų, kurie bus aiškiai išskirti iš direktyvos, kategorijos apibrėžimas jums atrodo naudingas/reikalingas?

9. Viešas skelbimas: Ar centralizuota viešo skelbimo sistema, jūsų manymu, tinkama? Jei taip, kaip ji turėtų būti įgyvendinama?
10. Atrankos kriterijai: Kokius dar kriterijus, jūsų manymu, reikėtų nustatyti greta tų, kurie jau įtraukti į esamas direktyvas, kad būtų atsižvelgta atsižvelgiant į gynybos sektoriaus specifiką? Tiekimo slaptumas, saugumas, t.t.? Kaip juos apibrėžti?
11. Ką, jūsų manymu, reikėtų daryti dėl kompensacijų praktikos?

KONSULTACIJOS POBŪDIS

Šia Žaliaja knyga skelbiama oficiali konsultacija, kuri truks keturis mėnesius nuo paskelbimo dienos. Jai vadovaus Komisija, Vidaus rinkos generalinis direktoratas.

Žalioji knyga

Konsultacijos procesas

Konsultacijos pabaiga: po 4 mėnesių nuo Žaliosios knygos paskelbimo dienos

Atsakymus į pateiktus klausimus, pastabas ir pasiūlymus suinteresuotas šalis prašome siųsti šiuo adresu:

C/o Commission européenne, DG Marché Intérieur

Consultation „Livre Vert sur les marchés publics de défense“

Av. de Cortenbergh/Kortenberglaan 100 (1/100)

B-1049 Bruxelles

Arba elektroniniu paštu

(MARKT-D2-DPP@cec.eu.int)

Žaliąją knygą galima rasti ir šiame interneto puslapyje:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/consultations

NB: Visi komentarai gali būti skelbiami, nebent autorius aiškiai paprašytų laikytis konfidencialumo.